

Skaitymo kompetencijų ugdymo metodika

Priedas

Tobias Saum

Bendradarbiaujant su Geroldu Bräggeriu, Ariane Gabler, Markusu Mauchle, Peteriu Marti
Iliustracijos: Katharinos Pacynos

2010 m. gruodis

Turinys

Turinys	2
1 Kaip įgyti skaitymo kompetencijų mokymosi bendradarbiaujant pagalba	4
1.1 Kaip pagerinti skaitymo sklandumą mokymosi bendradarbiaujant pagalba	4
1.2 Kaip mokytis skaitymo strategijų bendradarbiaujant	5
1.3 Skaitymo strategijų mokymai kaip mokyklinė programa	7
1.4 Motyvacija skaityti	7
2 Strategijų naudojimas	9
2.1 Kaip supažindinti su skaitymo strategijomis? Moksleivius supažindinti su strategi- jomis reikėtų pateikiant jas po vieną, kad žingsnis po žingsnio būtų parodytas visas jų spektras. Kai moksleivis jas įsisavins, turėtų pamėginti naudoti jas integruotai.	10
2.2 Trys pagrindinės grupės	11
2.3 Skaitymo strategijų aprašas	14
2.4 Kortelės moksleiviams	20
2.5 Mokyti skaitymo strategijų individualiai ir bendradarbiaujant	22
2.6 Skaitymo strategijų kombinacija analizuojant tekstus	41
3 Kaip įsisavinti skaitymo strategijas mokymosi bendradarbiaujant pagalba	51
3.1 Skaitymas pakaitomis ir reziūmavimas	53
3.2 Darbas poromis skaitant ir rašant (CIRC)	58
3.3 Skaitymo strategijų naudojimas dirbant poromis: bendradarbiavimas pagal sce- narijų	62
3.4 Klausimų namelis	64
3.5 Skaitymo strategijų naudojimas bendradarbiaujant: skaitymas pakaitomis	69
4 Grožinio teksto analizė 6 ir 7 klasėse	74
4.1 Kaip dirbti remiantis mokymosi bendradarbiaujant koncepcija	74
4.2 Pavyzdinės užduotys	75
5 Kompetencijos pakopos teksto suvokime	77
5.1 Užduočių formulavimas įvairiuose reikalavimų lygiuose	77
5.2 Pirmoji pakopa: pateikti informaciją	78
5.3 Antroji pakopa: suvokti visą tekstą	79
5.4 Trečioji pakopa: teksto analizė	79
5.5 Ketvirtoji pakopa: vertinti ir apmąstyti	81
5.6 Penktoji pakopa: kurti ir formuoti	82

6	Teksto analizė vyresnėse gimnazijos klasėse	83
6.1	Apmąščius pažymėti	83
6.2	Epinio teksto analizė	84
6.3	Dramos scenos analizė	86
6.4	Lyrinio teksto analizė	88
6.5	Informatyvaus dalykinio teksto analizė	90
6.6	Argumentuojamojo teksto analizė	93
6.7	Dalykinio teksto apmąstymas	94
6.8	Grožinių tekstų apmąstymas	95
7	Skaitymo tyrimų užkulisiai	96
7.1	Skaitymas kaip interakcija su tekstu	96
7.2	Skaitymo proceso dalys	97
7.3	Skaitymo kompetencijos įgijimo prielaidos	98
8	Sukurti skaitymo kultūrą	101
9	Teksto rūšių apžvalga	104
9.1	Dalykiniai tekstai	104
9.2	Grožiniai tekstai	105
1 priedas:	Literatura	106
2 priedas:	Skaitymo strategijų kortelės	107

1 priedas: Literatura

- Altenburg Erika, 2009. Wege zum selbständigen Lesen. Berlin
- Bamberger Richard, 2000: Erfolgreiche Leseerziehung in Theorie und Praxis. Mit besonderer Berücksichtigung des Projekts «Leistungs- und Motivationssteigerung im Lesen und Lernen unter dem Motto Lese- und Lernolympiade». Baltmannsweiler.
- Baurmann Jürgen, 2009: Sachtexte lesen und verstehen. Grundlagen – Ergebnisse – Vorschläge für einen kompetenzfördernden Unterricht. Seelze-Velber.
- Bertschi-Kaufmann Andrea, 2007: Lesekompetenz, Leseleistung, Leseförderung. Grundlagen, Modelle und Materialien. Seelze-Velber/ Zug.
- Bremerich-Vos Albert, 2008: Benjamin S. Bloom (und andere) revisited. In: Lernstandbestimmung im Fach Deutsch. Weinheim und Basel, S.29-51
- Brüning Ludger / Saum Tobias, 2006: Erfolgreich unterrichten durch Kooperatives Lernen Bd.1. Strategien zur Schüleraktivierung. Essen.
- Brüning Ludger / Saum Tobias, 2007: Erfolgreich unterrichten durch Visualisieren. Grafisches Strukturieren mit Strategien des Kooperativen Lernen. Essen
- Brüning Ludger / Saum Tobias, 2009: Erfolgreich unterrichten durch Kooperatives Lernen Bd. 2. Neue Strategien zur Schüleraktivierung, Individualisierung, Leistungsbeurteilung, Schulentwicklung. Essen.
- Deutsches PISA-Konsortium, 2001: PISA. Basiskompetenzen von Schülerinnen und Schülern im internationalen Vergleich. Opladen.
- Gold Andreas / Mokhlesgerami Judith / Rühl Katja / Souvignier Elmar, 2004: Wir werden Textdetektive. (Anleitungen und Materialien zu einem Lesetraining in den Jahrgangsstufen 5/6). Göttingen.
- Gold, Andreas, 2007: Lesen kann man lernen. Lesestrategien für das 5. und 6. Schuljahr. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.
- Groeben, Norbert, 1984: Leserpsychologie, Münster
- Hurrelmann, Bettina, 2002. Leseleistung - Lesekompetenz. Folgerungen aus PISA, mit einem Plädoyer für ein didaktisches Konzept des Lesens als kultureller Praxis. Praxis Deutsch, 176, 6 - 18.
- Hurrelmann, Bettina, 2002: Leseleistung – Lesekompetenz, Praxis Deutsch 29, H. 176 (Themenheft)
- Konrad, Klaus / Traub, Silke, 2001: Kooperatives Lernen. Theorie und Praxis in Schule, Hochschule und Erwachsenenbildung. Baltmannsweiler.
- Kruse, Gerd, 2008. In: Andrea Bertschi-Kaufmann (Hrsg.). Lesekompetenz, Leseleistung, Leseförderung. Grundlagen, Modelle und Materialien. Zug: Klett und Balmer
- Kuhn, Birgit, 2009. Lesetechniken optimieren. München: Compact Verlag.
- Küppers Judith/Souvignier Elmar, 2002: «Textdetektive lösen ihre Fälle». In: Forschung Frankfurt. 1-2. 2002, 51ff.
- Lange, Reinhardt, 2007: Die Lese- und Lernolympiade. Aktive Leseerziehung mit dem Lesepass nach Richard Bamberger. Hohengehren.
- Leisen, Josef, 2008. In: Andrea Bertschi-Kaufmann (Hrsg.). Lesekompetenz, Leseleis-

tung, Leseförderung. Grundlagen, Modelle und Materialien. Zug: Klett und Balmer
Literatur

Richter Tobias/Christmann Ursula, 2002: Lesekompetenz: Prozessebenen und interindividuelle Unterschiede. In: Groeben Norbert/Hurrelmann Bettina, S. 25-58

2 priedas: Skaitymo strategijų kortelės

Tolesniuose puslapiuose pateiktas skaitymo strategijų kortelės galima naudoti pamokoje. Tinklapyje iqesonline.net užsiregistravę kaip registruoti vartotojai galite parsisiųsti jų pavyzdžius ir pasigaminti kortelių visai klasei.

Siejamosios strategijos

Atkreipti dėmesį į antraštę

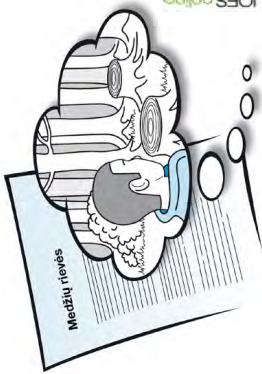

Atkreipti dėmesį į antraštę.
Ką žinau šia tema?

1

Siejamosios strategijos

Susieti su anksčiau įgytomis žiniomis ir patirtimi

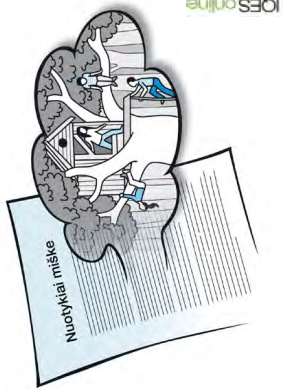

Kokių anksčiau įgytų žinių turiu šia tema?
Kokio patyrimo turiu?

2

Siejamosios strategijos

Vaizdus įsivaizdavimas

Susikuriu sau teksto iliustraciją arba filmą pagal tekste aprašytą veiksmą.

3

Siejamosios strategijos

Nupiešti piešinį pagal tekstą

Nupiešiu vieną ar kelis piešinius pagal tekstą arba darausi nedidelius eskizus.

4

Siejamosios strategijos

Atpasakoti savais žodžiais

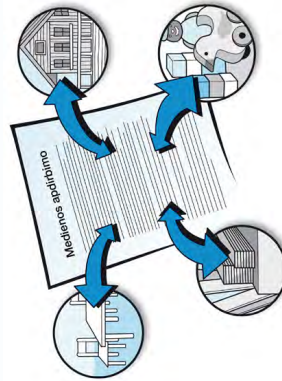

Aiškinu ką nors savais žodžiais.

5

Siejamosios strategijos

Surasti pavyzdžių ir pritaikymą

Kur randu tai, apie ką skaitėme, realiame pasaulyje?
Kur galėčiau panaudoti tai, ką sužinojau?

6

Siejamosios strategijos

Nuspėjimas

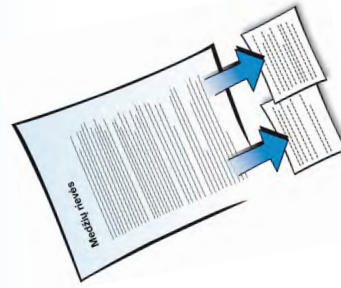

Kas galėtų būti tekste pasakojama toliau?

7

Siejamosios strategijos

Daryti išvadas

Kokios teksto prielaidos? Kokias išvadas galima iš jo padaryti?

8

Siejamosios strategijos

Vertinti tekstą

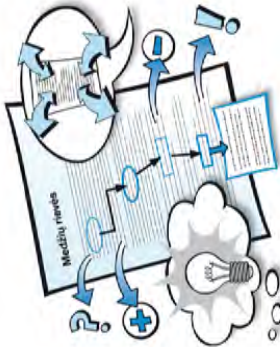
Ką galvoju apie tai, kas aprašoma tekste?

Kodėl mano nuomonė tokia?

9

Siejamosios strategijos

Apmąstyti tekstą

Kokioms stambesnėms struktūroms galiu priskirti tekstą?

Ar yra alternatyvų?

10

Sistemamosios strategijos

Padalyti tekstą skirsneliais

Tikrinu, ar suskirstymas skirsneliais prasmingas, kur dar daugiau suskirstytčiau.

11

Sistemamosios strategijos

Pažymėti raktinius žodžius

Staciampiui arba apskritimui apibrėžti pagrindines sąvokas tekste.

13

Sistemamosios strategijos

Reziumuoti pastraipos turinį

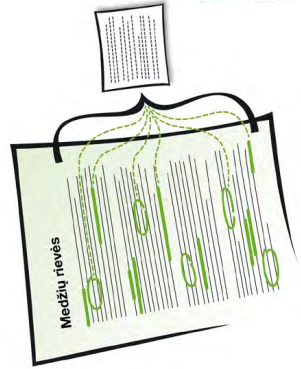

Reziumuoju, kas svarbu skirsnylyje.

14

Sistemamosios strategijos

Reziumuoti teksto turinį

Reziumuoju, kas svarbu tekste.

15

Sistemamosios strategijos

Pabraukti pagrindinę mintį

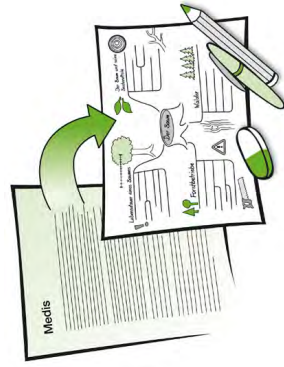

Pieštuku pabraukiu tai, kas tekste yra svarbu.

12

Sistemamosios strategijos

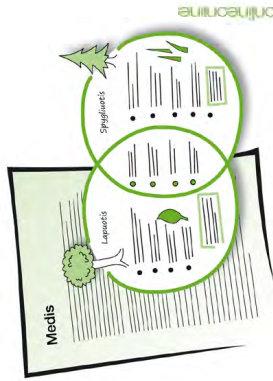
Tekstą paversti grafine struktūra

Nubraižau tekstui grafinę struktūrą.

16

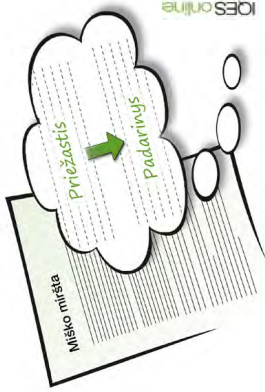
ieškoti bendrybių ir skirtumų

Kas lyginama tekste? Išrašau bedrybes ir skirtumus.

17

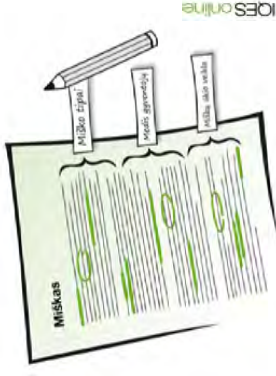
Išnagrinėti priežastis ir padarinius

Tekste surandu priežastis ir padarinius.

18

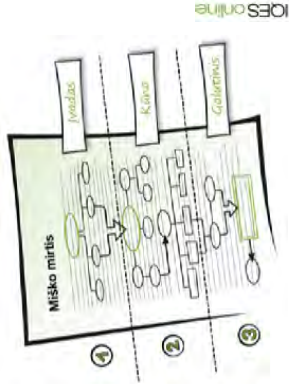
Sugalvoti ir parašyti užrašyti giminines sąvokas

Kokias giminines sąvokas galu piskirti tam, kas aprašoma tekste?

19

Sukurti teksto struktūrą

Kas aprašyta pastraipoje ir kaip tai logiškai susiję su tuo, kas buvo aprašyta anksčiau?

20

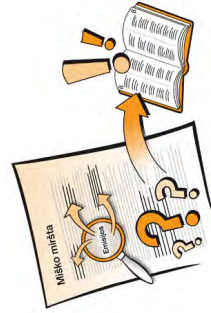
Planuoti

Koks tavo skaitymo tikslas? Kokius teksto detektyvo metodus norėtum naudoti, kad suprastum tekstą?

21

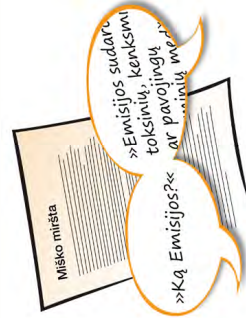
Kaip įveikti teksto sunkumus

Bandau suprasti neaiškias teksto vietas iš konteksto. Nežinomų žodžių reikšmių ieškau žodyne.

22

Tikrinti, kaip supratai

Skaitydamas keliu sau klausimus ir atsakau į juos. Tai, ką perskaičiau, pakartoju savais žodžiais.

23

Patikrinti, kaip įsiminiau

Perskaičius tekstą garsiai pakartojau pagrindines teksto mintis ir patikrinu, ar paminėjau visas.

24